

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. Quid circa quæstionem, An Logica sit practica, senserit eximius P.
noster Bacho.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

QVÆSTIVNCVLA II.

An omnis ars juxta tertiam acceptionem sit vere scientia practica.

Respondeo affirmative, ratio est, quia suas conclusiones per principia evidentia demonstrat, ut ars futoria, v.g. cum pro bonis calcis faciendis docet soleam inferiorem debere esse solidiorem hoc modo, quod magis teritur debet esse solidior; sed solea inferior magis teritur; ergo debet esse solidior. Item ars pharmacopoeia, cum docet odorifera non debere diu bullire, hoc modo, quod diu bulliendo odorem suum evaporat, non debet diu bullire; sed pharmaca odorifera diu bulliendo odorem suum evaporant; ergo non debent diu bullire.

RESOLUTIO II.

Dico 2°. Logica est scientia practica, ita Okam & Aureolus cum Nominalibus, D. Murcia & Authoribus Societatis communiter, contra Scotistas & Thomistas communiter, nominatim PP. nostros Complut. Magistrum, Sotum, Sanchez, &c.

CCLXIX. Probatur 1°. ex Aristotele 1°. Metaph. cap. 2°. illa est scientia practica quæ non est gratia sui; sed Logica non est gratia sui, ergo, &c. Probatur minor, quia tota est in efficiendis suis objectis v.g. termino, propositione, argumentatione, &c. & ad ea efficienda regulas & præcepta tradit, ergo, &c.

CCLXX. Probatur 2°. quia Logica tota est in formandis definitionibus, propositionibus, &c. quæ sunt praxes, in quantum fiunt juxta regulas & præcepta de illis faciendis, licet secundum se sumptæ, sint speculationes, ergo, &c.

CCLXXI. Confirmari potest contra Thomistas, ex Divo Thoma opusc. 70. q. 5. art. 1. in Boetium, ubi expressè affirmat, Logicam non esse speculativam; sive non contineri sub Philosophia speculativa & opusc. 71°. q. 4. art. 2°. cognitionem scientiæ speculativæ queri propter seipsam: quod Logica non convenit; quia queritur propter alias scientias (ut ibidem docet) & propter suum objectum efficiendum: quod autem S. Thomas 1. 2. q. 57. art. 3. ad 3um dicit, etiam in ipsis speculabilibus est aliquid per modum cujusdam operis, puta constructio syllogismi aut orationis congrua, &c. non convincit D. Thomam fecisse Logicam speculativam; sed tantum opera speculabilia sive intellectualia, ut sunt Syllogismus, oratio congrua, &c. imitari opera Mechanica, externa & per corpus exercita; per ordinem ad quæ habitus speculativi sive intellectuales (quæ confundit) sunt quidem practici cum addito intellectuales, & artes cum addito liberales; sed practici & artes simpliciter, non nisi per similitudinem & imitationem; quia scilicet practicum & ars simpliciter dicitur per ordinem ad opera Mechanica, externa & per corpus exercita: hæc patebunt conferenti argumentum 3um cum Resp. ad 3um; in id, dum argumentum istud, quod sic habet, ita artes liberales sunt speculativæ, quod in sua Responsione impugnatur, attendo, videtur D. Thomas omnino sententiam nostram confirmare & oppositam rejicere. Pro solutione vero aliarum objectionum, quæ contra nostram Resolutionem fieri possent, vide, quæ supra diximus de scientia practica in genere.

QVÆSTIVNCVLA I.

Quid scientia activa & factiva, & qualis sit Logica.

Respondeo scientiam activam dici ab actione, ut condistincta à factione, quomodo est operatio immanens, id est, manens in ipso operante, ut actio intellectus in intellectu, voluntatis in voluntate; undè illa scientia, quæ talem operationem dirigit, dicitur activa: scientia verò factiva à factione, ut condistincta ab actione, quomodo est operatio transiens in externam materiam, cujus opus remanet post ipsam; sive diu ut domus post domificationem; sive non diu, ut sonus chitæ post chitarizationem: hinc patet Logicam esse scientiam activam & factivam.

QVÆSTIVNCVLA II.

Quid circa questionem, an Logica sit practica senserit eximius P. noster Racho.

Respondeo mentem ipsius mihi esse valde obscuram, nisi nobiscum dicas ipsum, in 1um Prologi. q. 4. art. 2°. §. 3°. ubi questionem hanc tractat; sumere speculativum prout opponitur practico simpliciter, sive illi, quod dirigit ad opus externum, & non prout opponitur practico per similitudinem & imitationem, sive illi, quod dirigit ad opus internum & intellectuale; juxta mentem D. Thomæ. num. **CC**LXXI. allatam: si verò id nobiscum (quod omnino ventimilius) dixeris; dum docet Logicam esse speculativam prout speculativum practico simpliciter opponitur, idiplum, quod nos, & nihil plus docet.

DVBIVM VI. & VLTIMVM.

An & quantum Logica sit necessaria ad alias scientias acquirendas.

Antè Resolutionem **CC**LXXIV. Suppono 1°. Logicam ab Aristotele Rethoric. 1°. cap. 1°. posse partiri 1°. in naturalem actualem, & est cognitio elicita sine adminiculo artis Logicae, dictans regulas & præcepta ad certò & promptè ratiocinandum; & naturalem habitualem, & est ipsamet intellectus; 2°. in artificialem actualem, & est cognitio elicita cum adminiculo artis Logicae dictans regulas & præcepta ad certò & promptè ratiocinandum, & talis est Logica, quam tradimus; & artificialem habitualem, & est qualitas inclinans ad similes cognitiones.

CCLXXV. Suppono 2°. dupliciter aliquid dici necessarium: 1°. secundum quid, sive ad melius esse, & est id, sine quo quidem finis haberi potest, sed non tam facile, quam cum illo; sic equus, vel currus est necessarius ad iter perfolvendum; 2°. simpliciter & absolute, sive ad esse, & est id sine quo finis nullatenus obtineri potest, ita est necessaria potentia ad producendum actum, cibus ad manducandum aut vitam producendam. His suppositis, sit

RESOLUTIO I.

CCLXXVI. **D**ico 1°. Logica naturalis habitualis est simpliciter & absolute necessaria ad omnes scientias acquirendas, utpotè intellectus ipse; non item actualis: conclusio patet pro utraque parte. Quare sit

T

RESO